

O NEKIM IMENIMA HRVATSKIH NASELJA U SUSJEDNIM ZEMLJAMA

Sanja Vulić

Protekla 1998. godina bit će među gradišćanskim Hrvatima u Austriji zapamćena kao godina ustrajnih nastojanja za uspostavom dvojezičnih ploča, tj. dvojezičnih imena na ulazu u naselja u kojima žive Hrvati. Početkom te godine, predstavnici Hrvatskog kulturnog društva u Gradišću zamolili su dr. Matu Granića i hrvatsko izaslanstvo koje im je bilo u posjetu da se založe kod austrijskih vlasti za konačno postavljanje dvojezičnih ploča u Gradišću. Pritom su podsjetili na postojanje dvojezičnih hrvatsko–talijanskih ploča u hrvatskoj Istri, a odgovornost za svoju još uvijek neriješenu poteškoću djelomice pripisuju i bivšim jugoslavenskim vlastima u matičnoj domovini jer tu vlast nisu zanimala prava hrvatske nacionalne manjine u susjednim zemljama.¹ Nakon toga i dalje teorijskog postavljanja problema, uslijedila je konkretna politička djelatnost. U Gradišćanskom zemaljskom saboru, Narodna stranka, na čelu s Gerhardom Jelačićem, pozivajući se na Ustavni zakon o pravima manjina, odlučno zahtijeva postavljanje dvojezičnih oznaka. Međutim, unatoč svim nastojanjima, želja gradišćanskih Hrvata još uvijek nije ostvarena. Zato početkom prosinca 1998. u svojim *Hrvatskim novinama*, najpopularnijem tjedniku među gradišćanskim Hrvatima, izdaju poseban prilog posvećen pitanju dvojezičnih ploča, a donose i fotografiju već otiskanih i u potpunosti spremnih dvojezičnih natpisa koji čekaju uporabnu dozvolu.² U prosincu se politička borba još više zaoštrila zbog upornog odbijanja Socijalističke stranke da se na pločama postavljenim na ulazu u sela u kojima žive Hrvati stavi i hrvatsko ime sela. Zato božićni broj *Hrvatskih novina* objavljuje izjave gđe Grete Krojer, glasnogovornice Zelenih u Gradišću, o tom pitanju. Radi boljeg uvida u samo stanje stvari, navest ću dijelove izvornog teksta iz *Hrvatskih novina* na gradišćansko-hrvatskom književnom jeziku: »Zač ne bi smili ovi ljudi koristiti hrvatski naziv domačega sela na domaćoj seoskoj tablici?... A ako stoji na tablici jur *Kroatisch Minihof*, zač ne bi smilo stati i *Mjenovo*?... Ako moru ljudi s hrvatskim i nimškim materinskim jezikom u miru živiti u naši seli i skupa djelati za naše Gradišće, zač ne bi smili obadva jeziki stati na oficijelni tablica?... Sve države u Europskoj uniji imaju dvojezične tablice za manjine... Samo naše Gradišće je zadnja regija, kade kratkovidni političari još svenek blokiraju moderno i pozitivno rješenje za dvojezične tablice... Željim si, da svi naši ljudi u dvojezični seli u Gradišću imaju

¹ Vidi *Glasilu*, br. 1, ožujak 1998., str. 2.

² *Hrvatske novine*, 4. prosinca 1998.

to pravo, da njev materinski jezik stoji na seoskoj tablici.«³ Da su dvojezične ploče najveća želja Hrvata u Gradišću u 1999. godini, pokazuje i zidni kalendar za godinu 1999. u obliku plakata, priložen božićnom broju *Hrvatskih novina*. Tim plakatom dominira slika dvojezične ploče *Burgenland Gradišće* kao nedvosmišlen pokazatelj njihovih želja. Sve su te činjenice više nego žalosne kada znamo da se upravo Hrvatska i hrvatski narod redovito optužuju kao glavni kršitelji nacionalnih prava drugih naroda, dok se ostale europske zemlje, osobito članice Europske unije, postavljaju kao uzor demokracije. To što jedna od njihovih članica krši temeljna narodna prava hrvatske manjinske zajednice — Europi nije važno, a to nas, nakon bolnih iskustava u prošlosti i sadašnjosti uopće ne začuđuje. Mnogo nas više zabrinjava nemaran i potpuno ravnodušan odnos sâmiH Hrvata u Hrvatskoj prema imenima naselja s hrvatskim stanovništvom u susjednim zemljama.

Poznato je npr. da su u tijeku Domovinskoga rata brojni Hrvati iz naših krajeva prošli kroz Gradišće, zadržavši se kraće ili duže vrijeme, a neki su pak tamo i ostali. Nevjerojatno je, ali istinito, da pritom mnogi od njih uopće nisu pokazali zanimanje za hrvatska imena mjesta u koja su stigli, a isto tako ni okolnih naselja. I dok su gradišćanski Hrvati stoljećima čuvali i sačuvali hrvatska imena mjesta, novopridošli su Hrvati u Gradišću radije prihvatili »službena« njemačka imena pa je tako npr. selo *Stinjaki* (s izvorno hrvatskim imenom etimološki povezanim s riječju *stijena*) za njih *Stinatz* (*Štinac*), a *Bielo Selo*, poput izvorno njemačkih govornika, zovu *Pama*. To što približno 240 000 gradišćanskih Hrvata u Austriji ta mjesta naziva svojim hrvatskim imenom, ustrajno pritom nastojeći ta hrvatska imena i službeno promicati, novopridošlim sunarodnjacima ne znači puno. Naravno, nisu se svi pridošlice na takav način odnosili prema hrvatskim mjesnim imenima, ali da takav odnos nije slučajan, pokazuje nam s hrvatske strane općenito ravnodušan stav prema imenima mjesta u dijaspori u kojima Hrvati stoljećima žive i rabe vlastitu ekonomsku inačicu. Naime, vrlo često upravo novinari i posjetitelji iz Hrvatske radije prihvaćaju strana imena nego hrvatska. Takva je praksa naročito žalosna kad se odnosi na samo četiri preostala hrvatska sela u Slovačkoj. Tako se npr. u tekstu *Festival hrvatske kulture u Slovačkoj* objavljen u *Vjesniku*⁴ spominju Hrvati iz Devinske Nove Vesi i Jarovca, a nigdje se ne spominju tradicijski hrvatska imena tih mjesta — *Novo Selo* i *Hrvatski Jandrof*. Da je autoru toga teksta bilo poznato da su Hrvati u Novome Selu starosjedioci u odnosu na tek posljednjih desetljeća doseljenu glavninu slovačkoga pučanstva te da je ime *Jarovce* ustanovljeno tek potkraj 1947. g. kada je Hrvatski Jandrof pripojen Slovačkoj, pošto je stoljećima bio u sastavu Mađarske ili pak Austro–Ugarske Monarhije, vjerojatno bi ipak razmislio kakva će imena

³ Isto, 24. prosinca 1998., str. 6.–7.

⁴ *Vjesnik*, Zagreb, 23. lipnja 1998.

uporabiti u svome tekstu. Takva praksa hrvatskih autora zbunjuje i Hrvate u Slovačkoj, pa npr. novoselski Hrvati, uz izvorno ime svoga mjesta koje glasi *Novo Selo*, odnosno u dijalektu *Nuovo Selo*, počinju rabiti hibridno ime *Devinsko Novo Selo*.⁵ Naravno, dobri poznavatelji te manjine redovito rabe i rabili su hrvatska imena tih sela,⁶ pa bi i svi ostali trebali slijediti njihov primjer ako pišu ili na bilo koji drugi način dolaze u doticaj s Hrvatima u susjednim zemljama. Pritom se samo po sebi razumije da prosječan hrvatski čovjek u domovini nije ni čuo za ta sela, a kamoli da zna njihova imena. Kao što ni približno ne znamo imena svih naselja u Hrvatskoj, ne trebamo ih znati ni u dijaspori, osim ako na bilo koji način s njima dođemo u doticaj. Tada nam ta imena postaju važna u nacionalnom smislu, ali premda su zanimljiva za jezikoslovna istraživanja, zbog slabe poznatosti i ponajprije lokalnog značenja nisu osobito prikladna za egzonijska razmatranja. U takvim su istraživanjima znatno prikladnija imena gradova jer ih uvijek poznaje veći broj ljudi na širem području.

Opće je poznato da je pojavnost egzonijskih imena u različitim jezicima već duže vremena uzrokom rasprava o (ne)opravdanosti njihove uporabe. Takve rasprave redovito nije moguće odvojiti od aktualne političke zbilje, ali u njima ipak, uz sudjelovanje zemljopisaca, glavnu riječ vode jezikoslovci. Takvo je uopćeno stanje imalo i ima svoj odraz i na konkretoj hrvatskoj jezikoslovnoj pozornici. Zato uglavnom svi hrvatski pravopisi redovito sadrže naputke o pisanju stranih zemljopisnih imena. Tako se npr. u Cipra–Guberina–Krstićevu pravopisu navode tri vrste egzonijskih imena za imena gradova, zavisno o stupnju udaljenosti od izvornoga imena.⁷ Tu podjelu zadržava i *Hrvatski pravopis* Ureda za hrvatski jezik iz 1944.⁸ Silić–Anićev pravopis uopće ne razmatra pitanje egzonijskih imena kad je riječ o imenima naseljenih mjesta,⁹ dok je najviše pozornosti povijesnim uzrocima razvoja egzonijskih imena u Hrvata posvećeno u Babić–Finka–Moguševu pravopisu: »U dugotrajnim kulturnim doticajima s mnogim narodima i njihovim jezicima mnoga smo strana vlastita imena (osobna i zemljopisna) tako prilagodili da su postala sustavni dio našeg imenarstva.« Pritom je istaknuto da je takvih prilagodbi, kad je riječ o imenima gradova, nekoć bilo i više.¹⁰ O pitanjima egzonijskih imena u hrvatskome jeziku bilo je riječi i izvan pravopisnih priručnika pa su pojedini autori objavljivali svoja istraživanja u posebnim raspravama i člancima. Među njima svakako valja spomenuti Ljudevita Jonkea¹¹ čiji je rad često bio temeljem kasnijim istraživanjima

⁵ Vidi: Viliam Pokorný, *Kulturne aktivnosti Hrvata u Slovačkoj*, Marulić, 5, Zagreb, 1998., str. 921.–923.

⁶ Vidi: Stjepan Ivšić, *Hrvatska dijaspora u 16. stoljeću i jezik Hrvata Gradišćanaca*, u *Izabranim djelima iz slavenske akcentuacije*, München, 1971., str. 781. i 785.; Stjepan Krpan, *Od Karaša do Biferna*, Zagreb, 1988., str. 322.

⁷ Franjo Cipra, Petar Guberina, Kruno Krstić, *Hrvatski pravopis*, Zagreb, 1998., str. 50.–51.

⁸ *Hrvatski pravopis*, obr. Ured za hrvatski jezik, Zagreb, 1992., str. 72.

⁹ Vladimir Anić, Josip Silić, *Pravopisni priručnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, Zagreb, 1986.

¹⁰ Stjepan Babić, Božidar Finka, Milan Moguš, *Hrvatski pravopis*, Zagreb, 1996., str. 57.–58.

¹¹ Ljudevit Jonke, *Književni jezik u teoriji i praksi*, Zagreb, 1965., str. 308.–309.

ma koja opet, u samom teorijskom pristupu, nisu mogla zaobići dvojbe o čestotnosti i načinima uporabe egzonima.

Tako npr. I. Gostl u sklopu razmišljanja za i protiv egzonima primjećuje da takva imena »na razini enciklopedistike, kartografije, informatike i sl., riječju, na razini međunarodne komunikacije mogu predstavljati prepreku u komunikacijskom kanalu«, ali istodobno ističe i neporecivu činjenicu da su egzonimi »duboko ukorijenjeni u našoj svijesti i tradiciji, povijesnoj i kulturnoj baštini«. ¹² Kao tipičan primjer takvog ukorijenjenog egzonima u hrvatskome jeziku često se navodi ime *Beč*. Taj se egzonim ponekad stavlja i u širi povijesno-tradicijski kontekst pa tako M. Samardžija, pišući o hrvatskoj inačici imena glavnoga grada Austrije, primjećuje da su »bliski višestoljetni dodiri koje je većina slavenskih naroda imala s Austrijom pogodovali pojavi vlastitih naziva za austrijske gradove«. ¹³ Kad je riječ o Hrvatima, ta tvrdnja u današnje vrijeme ponajprije vrijedi za imena gradova u istočnome dijelu Austrije, npr. *Beč* (njem. *Wien*), *Bečko Novo Mjesto* (njem. *Wiener Neustadt*), *Željezno* (njem. *Eisenstadt*), te u susjednoj Mađarskoj gdje za više gradova tradicijski, sve do današnjega vremena, rabimo hrvatske imenske inačice. Te su inačice zabilježene i u Babić-Finka-Moguševu pravopisu, ¹⁴ npr. *Budimpešta* (mađ. *Budapest*), *Pečuh* (mađ. *Pécs*), *Siget* (mađ. *Szigetvár*) itd. Unatoč brojnim iznimkama, ta se tradicija u nas još uvijek poštuje i kad je riječ o inim područjima nekadašnje Austro-Ugarske Monarhije, pa rabimo imena *Temišvar* (rum. *Timișoara*), *Prag* (češ. *Praha*) itd. Naravno, ti egzonimi ne trebaju nužno biti, a često i nisu hrvatskoga podrijetla, ali ih smatramo hrvatskima jer ih Hrvati rabe. Pritom se redovito misli na Hrvate u matičnoj domovini dok, na žalost, ni jedan pravopis, kao ni radovi o hrvatskim egzonimima, uopće ne spominju brojna imena naseljenih mjesta u tzv. staroj hrvatskoj dijaspori, tj. u zemljama u kojima Hrvati stoljećima žive te svoja sela i gradove nazivaju drukčije od ostalih svojih sumještana. Kako su upravo ta imena jedan od vidova čuvanja njihove nacionalne posebnosti u odnosu na sredinu u kojoj žive, valjalo bi, iz poštivanja prema njima i njihovim nastojanjima, i u suvremenom hrvatskom književnom jeziku rabiti upravo ta imena, a ne ona koja rabe njihovi sumještani druge nacionalnosti. Uostalom, postojeći se egzonimi u hrvatskom književnom jeziku poklapaju s onima u dijaspori pa je npr. opće poznato da pečuški Hrvati za svoj grad rabe ime *Pečuh*, a budimpešanski Hrvati za svoj grad ime *Budimpešta*. Poznavajući sve te činjenice upravo kad je riječ o Hrvatima u Mađarskoj, začuđuje odnos prema imenu zapadnomađarskoga grada *Sambotela* koji će ovom prigodom poslužiti kao primjer pri razmatranju egzonimije u hrvatskoj dijaspori općenito, i to u pogledu i izgovora i pravopisa. Naime, u novije je vrijeme u Hrvatskoj učestala uporaba mađarskoga imena *Szombathely*

¹² Igor Gostl, Egzonimi, *Jezik*, god. 32. (1984./85.), br. 3, Zagreb, veljača 1985., str. 87.

¹³ Marko Samardžija, Zašto Hrvati Wien Bečom zovu?, *Jezik*, god. 28. (1980./81.), br. 4, Zagreb, travanj 1981., str. 121.

¹⁴ Babić, Finka, Moguš, isto, str. 172., 313. i 377.

u pismu, odnosno *Sombatelj* u izgovoru. Ime toga zapadnomadžarskoga grada izvedeno je iz mađ. riječi *szombat* u značenju 'subota', koja je nedvojbeno slavenska posuđenica u tomu jeziku, kao uostalom i većina drugih naziva za dane u tjednu, a to su *szerda* 'srijeda', *csütörtök* 'četvrtak' i *péntek* 'petak'. Za razliku od tih posljednjih triju naziva koji su praslavenskoga podrijetla, stsl. naziv *sobota* hebrejskoga je ishodišta, a prihvaćen je preko kršćanstva iz balkanskoga latiniteta: lat. Nsg. *sabbatum* > Npl. *sabbata*. Iz množinskoga se oblika u balkanskom latinitetu razvija inačica *sambota* kao ishodište stsl. ostvaraja *sobota*.¹⁵ Nosni izgovor ispred usnenih glasova u toj riječi, sačuvao se i u mađarskome nazivu *szombat*, a sukladno tomu i u ekonimu *Szombathely*. Budući da se u okolici toga grada (a s vremenom i u samomu gradu) već od početka 16. stoljeća naseljavaju Hrvati, oni su mađarski ekonim prilagodili svomu jezičnom sustavu pa taj grad nazivaju *Sambotel*. To ime i u Hrvatskoj ima višestoljetnu tradiciju. Zabilježio ga je npr. u 17. stoljeću Ivan Belostenec u svome u to vrijeme rukopisnom rječniku koji je u sljedećem stoljeću i objelodanjen. U dijelu rječnika u kojem je hrvatski jezik izvor, a latinski jezik cilj, hrvatskoj natuknici *Sambotel* pridodaje latinski ekvivalent *Sabaria*¹⁶ jer se u razdoblju rimske uprave Panonijom tako nazivao grad iz kojega se, nakon ustanovljenja mađarske države, razvio današnji *Sambotel*. A Jambrešić u svomu rječniku prvi put objavljenom 1742. g. također bilježi različite imenske inačice, pa latinskoj natuknici *Sabaria* pridodaje i hrvatski i mađarski ekvivalent, s time da je njegova hrvatska inačica *Sambotel* (s prvim samoglasnikom *o*) bliža mađarskomu od Belostenčeve, a bilježi je prije mađarskoga imena.¹⁷ U kasnijim se razdobljima do tada uobičajena fonološka prilagodba imena pokušavala zamijeniti prevedenicom *Subotište* (npr. u Divkovićevu rječniku prvi put objavljenom 1900. g.¹⁸), ali ta imenska inačica nije zaživjela u hrvatskom jeziku, kao ni prevedenica *Solnograd* za austrijski grad *Salzburg*. Ipak, valja spomenuti da i u najnovije vrijeme pojedini autori daju prednost prevedenici *Subotište*.¹⁹

Na temelju izloženog moglo bi se zaključiti da ni hrvatska izgovorna i pravopisna prilagođenica *Sambotel* nije u suvremenom književnom jeziku prihvatljiva za oznaku današnjega grada u Mađarskoj nego da, poput imenâ *Jakin*, *Mleci*, *Požun* i sl., pripada povijesnoj hrvatskoj egzonomiji. Takvomu bi zaključku nedvojbeno išle u prilog potvrde iz djela pojedinih suvremenih hrvatskih

¹⁵ Vidi Petar Skok, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 3., Zagreb, 1973., str. 299.

¹⁶ Ivan Belostenec, *Gazophylacium*, knj. 2, Zagreb, 1973., str. 495.

¹⁷ Andrija Jambrešić, *Lexicon latinum*, Zagreb, 1992., str. 1068.

¹⁸ Mirko Divković, *Latinsko-hrvatski rječnik za škole*, Zagreb, 1980., str. 938.

¹⁹ Vidi Leona Sabolek, Prorokom ni dato va zemlju ubećanu stupit, *Panonska ljetna knjiga*, 1997., str. 444. (U tom je radu samo naslov na gradišćanskohrvatskom, a sav preostali tekst na suvremenom hrvatskom književnom jeziku); Đuro Vidmarović, *Gradišćanskohrvatske teme, II*, Crikvenica, 1998., str. 10., 22., 123., 155. i 177.

hagiografa. U njihovim se djelima taj grad spominje kao rodno mjesto sv. Martina, biskupa, koji je bio sin rimskoga tribuna u Sabariji. Uz to latinsko ime, naši hagiografi redovito pišu mađarsko ime *Szombathely* za oznaku suvremenog nastavka toga rimskoga grada.²⁰ Unatoč tim potvrdama, hrvatski se egzonom *Sambotel* ipak ne može smatrati tek povijesnom činjenicom, i to iz više razloga. Prije svega, u tome gradu u današnjoj zapadnoj Mađarskoj i danas živi skupina Hrvata koji svoj grad nazivaju *Sambotel*. Ako pak sambotelski Hrvati svoj grad nazivaju tim imenom, prilično je besmisleno da Hrvati u Hrvatskoj njihov grad nazivaju onako kako ga nazivaju sambotelski Mađari, tj. *Szombathely* u pismu, odnosno *Sombatelj* u izgovoru. Toj se postavci moguće suprotstaviti činjenicom da sambotelski Hrvati pripadaju subetničkoj skupini gradišćanskih Hrvata u Mađarskoj pa da stoga ime *Sambotel*, poput imena *Požun* za današnji glavni grad Slovačke, samo u gradišćanskohrvatskom književnom jeziku pripada sadašnjoj egzonomiji, dok su u suvremenom hrvatskom književnom jeziku aktualna imena *Szombathely* (s izgovorom *Sombatelj*) i *Bratislava*, a *Sambotel* i *Požun* pripadaju povijesnoj egzonomiji. Međutim, izgovornu i pravopisnu prilagođenicu *Sambotel* rabe ne samo gradišćanski Hrvati u svim današnjim državama u kojima žive već ju je prihvatila cjelokupna hrvatska dijaspora u Mađarskoj koja se školuje na suvremenom hrvatskom književnom jeziku. Zato se ime *Sambotel* redovito bilježi u tisku namijenjenom svim Hrvatima u Mađarskoj,²¹ kojih u toj susjednoj zemlji ima oko 90 tisuća, a ne samo gradišćanskim Hrvatima na koje se odnosi tek manji dio te brojke.²² Poput Hrvata u Mađarskoj, i neki domovinski autori koji su nedvojbeno dobri poznavatelji Hrvata u Mađarskoj, bilježe ime *Sambotel* kao suvremeni egzonom.²³ I gradišćanskohrvatski znanstvenik Nikola Benčić u svojim tekstovima objavljenim na suvremenom hrvatskom književnom jeziku također rabi ime *Sambotel* te kretik *sambotelski*.²⁴ Taj se autor i sâm osvrće na poteškoće u očuvanju hrvatskih ekonimskih inačica pa piše: »Za naselja možemo prihvatiti pravilo da su Hrvati u novoj postojbini prilagodili imena sela, gradova, naselja... svojim potrebama. U aktivnim, postojećim hrvatskim mjestima održala su se ta

²⁰ Vidi Josip Antolović, *S duhovnim velikanima kroz studeni*, Zagreb, 1980., str. 115.; Hrvatini Gabrijel Jurišić, Sveti sumartinski zaštitnici, u djelu *Sumartin — Zbornik radova*, ur. Josip Ante Soldo, Sumartin — Split, 1992., str. 215.

²¹ Vidi *Hrvatski glasnik*, tjednik Hrvata u Mađarskoj, 28. svibnja 1998, str. 3.; 4. lipnja 1998., str. 2.; *Bulletin*, Budimpešta, ožujak 1998, str. 44.; *Hrvati i Mađari u svjetlu prožimanja kultura i jezika*, knj. 2., ur. Stjepan Blažetin ml., Pečuh, 1997., str. 292.

²² U Mađarskoj danas živi oko 11 tisuća gradišćanskih Hrvata.

²³ Vidi Krpan, isto, str. 132., 134., 144., 149. i 319.; Gerhard Neweklowsky: Hrvatska narječja u Gradišću i u susjednim krajevima, u djelu *Povijest i kultura gradišćanskih Hrvata*, Zagreb, 1995., str. 459. Valja spomenuti da i Đ. Vidmarović u svojoj već navedenoj knjizi osim imena *Subotište* ponekad bilježi i *Sambotel*.

²⁴ Nikola Benčić, *Književnost gradišćanskih Hrvata od 16. stoljeća do 1921.*, Zagreb, 1998., str. 85. i 270.

imena sve do danas, u asimiliranim selima ona su se većinom izgubila ili pretočila u nazivlje drugih jezika, čime se izgubio veći broj hrvatskih toponima.«²⁵ U želji da u svojim tekstovima na suvremenom hrvatskom književnom jeziku što točnije piše tim jezikom, čak ponekad preuzima i prevedenicu *Subotište* smatrajući je sastavnim dijelom suvremenog jezika.²⁶ No unatoč tim najnovijim sporadičnim dvojbama, može se ipak zaključiti da u suvremenom hrvatskom književnom jeziku mađarsko ime *Szombathely* (*Sombatelj*) ne smije imati prednost pred domaćom izgovornom i pravopisnom prilagođenicom *Sambotel* jer su tu hrvatsku imensku inačicu zabilježili već stariji hrvatski leksikografi, a danas je rabe sambotelski Hrvati, svi gradišćanski Hrvati općenito, a prihvatili su je i ostali Hrvati u Mađarskoj te mjerodavni autori iz domovine. Prema tomu, egzonim *Sambotel* je potvrđen i u književno-povijesnoj i u suvremenoj uporabi. Preporuka potpune prednosti tog hrvatskog egzonima pred stranim ekonimom odnosi se naravno na opći jezik dok pri izradbi zemljopisnih karata, kao i u zemljopisnim školskim knjigama i priručnicima, valja postupati prema međunarodno usvojenim normama, tj. na prvome mjestu bilježiti izvorni ekonim, a zatim u zagradi hrvatski egzonim (ako ga rabimo u suvremenom jeziku) ili pak odgovarajući izgovorni ostvaraj.²⁷ Da hrvatski zemljopisci ne poštuju uvijek to pravilo, možemo se uvjeriti baš na primjeru imena grada Sambotela. Tako zemljopisac Tomislav Jelić uz mađarsko ime *Szombathely* u zagradama bilježi njemački egzonim *Steinamanger*,²⁸ bez obavijesti o usporednom hrvatskom egzonimu. Samo se po sebi razumije da, ako ne prihvatimo hrvatska imena gradova koje rabi hrvatsko stanovništvo u dijaspori koje u njima ili oko njih živi, pogotovo nećemo obraćati pozornost na imena manjih naseljenih mjesta u dijaspori koja i danas čuva hrvatska nacionalna manjina u susjednim zemljama ili pak u Rumunjskoj. Ako se pak Hrvati u domovini budu na takav nemaran način odnosili prema hrvatskim ekonimskim inačicama u dijaspori, onda nastojanja tih nacionalnih manjina za postavljanjem dvojezičnih ploča na prilazima njihovim naseljima zaista treba smatrati Sizifovim poslom. Pred nama je mogućnost izbora između ravnodušnosti i podrške njihovim nastojanjima, a pritom nipošto ne bismo smjeli izabrati ravnodušnost.

²⁵ Isto, str. 3.

²⁶ Nikola Benčić, Gradišćanski Hrvati, u knjizi *Hrvatski jezik*, ur. Mijo Lončarić, Opole, 1998., str. 249.

²⁷ Vidi Ratimir Kalmeta, O imenima na našim zemljovidima, *Jezik*, god. 32. (1984./85.), br. 3, Zagreb, veljača 1985., str. 89.

²⁸ Tomislav Jelić: *Gradišćanski Hrvati u Austriji*, Zagreb, 1997., str. 129.